

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش و فناوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بایدی از خداوند بجان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه بهیت جایگاه دانشگاه در امتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و احصاء بهیت علمی و احصاء دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می کردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعظی کنیم:

- 1- اصل برات: التزام به برات جویی از حرکت رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی می آید.
- 2- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از حرکت جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- 3- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و ارائه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- 4- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم با حرمت با انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از حرکت حرمت شکنی.
- 5- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- 6- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- 7- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی حقیقت.
- 8- اصل مالکیت ادبی و ممنوعی: تعهد به رعایت کامل حقوق ادبی و ممنوعی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش.
- 9- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده هنر و معماری، گروه ارتباط تصویری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

رشته‌ی تصویرسازی

عنوان:

چگونگی دستیابی تصویرگران مؤلف به زبان بصری

استاد راهنما:

نادر موسوی فاطمی

استاد مشاور:

محمدعلی بنی‌اسدی

پژوهشگر:

سارا فتحیان

تابستان 1393

با سپاس از وجود نازنین و مقدس آنان که ترجمه واقعی عشقاند و
ایثار، اعتمادشان دشوارترین راهها را هموار و گرمای وجودشان دلم را برای
ادامه مسیر گرم کرد...

تقدیم به:

پدرم و مادرم

و همه‌ی همراهانم که صبور و بی‌توقع در تمامی مراحل این رساله
کنارم بودند.

تشکر و قدردانی:

از اساتید عزیز و بزرگوارم جناب استاد نادر موسوی فاطمی و جناب
استاد محمدعلی بنی‌اسدی و تمامی اساتید گروه ارتباط تصویری دانشکده
هنر و معماری برای راهنمایی‌های مفیدشان.

و سپاس فراوان از تمامی معلمان و اساتیدی که تابه حال افتخار
شاگردیشان را داشته‌ام.

بسمه تعالی

تعهدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری

اینجانب سارا فتحیان دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته/ دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی **900743711** در رشته تصویرسازی که در تاریخ **1393/6/26** از پایان نامه/رساله خود تحت عنوان " چگونگی دستیابی تصویرگران مژلف به زبان بصری " دفاع نمودم.
بدینوسیله متعهد می شوم:

1- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

2- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

3- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

4- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: سارا فتحیان

تاریخ و امضا

بسمه تعالی

در تاریخ :

دانشجوی کارشناسی ارشد/دکتری حرفه ای آقای /خانم سارا فتحیان از پایان نامه/رساله
خود دفاع نموده و با نمره به حروف و با درجه مورد
تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول: کلیات

- 1-1- بیان مساله تحقیق 2
- 2-1- اهمیت موضوع تحقیق و دلایل آن 2
- 3-1- هدف‌های تحقیق 2
- 4-1- سوالات و فرضیه‌های تحقیق 3
- 5-1- روش تحقیق 3
- 6-1- پیشینه تحقیق 3
- 7-1- روش گردآوری اطلاعات 3
- 8-1- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات 4
- 9-1- منابع پژوهش 4
- 10-1- واژه های کلیدی 4
- 11-1- مقدمه 4

فصل دوم: تصویرگر، تصویرگری، زبان بصری

- مقدمه 7
- 1-1- هنر تصویرگری 7

2-2-هنرمند تصویرگر 13

2-2-1-ارتباط تصویرگری و هنرمند تصویرگر با جهان پیرامونشان 14

2-3-زبان بصری 15

فصل سوم: تصویرگر مؤلف

مقدمه 26

3-1-بررسی جایگاه واژه مؤلف در هنر 27

3-2-تصویرگر مؤلف 27

فصل چهارم: دستیابی به مؤلفه‌ها و معرفی سه تصویرگر مؤلف

مقدمه 32

4-1-نحوه تنظیم پرسشنامه بر اساس روش دلفی 33

4-2-معرفی متخصصین تصویرگر 36

4-3-بررسی نتایج حاصل از پرسشنامه‌ها 42

4-3-1-زیبایی بصری 43

4-3-2-به تصویر کشیدن نوشته خود تصویرگر 43

4-3-3-کسب تجربه فراوان 45

4-3-4-دستیابی به تکنیک شخصی 45

4-3-5-انتخاب گروه سنی خاص 46

- 47-6-3-4 آموزش رویکردهای خاص (مفاهیم ایدئولوژیک) 47
- 47-7-3-4 پیشرو بودن و سنت شکنی (آوانگارد بودن) 47
- 48-8-3-4 وابستگی به زبان و فرهنگ بومی در عین نگاه جهانی 48
- 48-4-4-معرفی سه تصویرگر مؤلف 48
- 51-1-4-4 کوتا پاکوفسکا 51
- 51-1-1-4-4 زیبایی بصری در آثار کوتا پاکوفسکا 51
- 53-2-1-4-4 به تصویر کشیدن آثار خود تصویرگر در آثار کوتا پاکوفسکا 53
- 54-3-1-4-4—تحلیل کسب تجربه فراوان در آثار کوتا پاکوفسکا 54
- 56-4-1-4-4 تحلیل دستیابی به تکنیک شخصی در آثار کوتا پاکوفسکا 56
- 58-5-1-4-4 انتخاب مخاطبین با گروه سنی خاص در آثار کوتا پاکوفسکا 58
- 60-6-1-4-4 پیشرو بودن و سنت شکنی (آوانگارد بودن) در آثار کوتا پاکوفسکا ... 60
- 61-7-1-4-4 آموزش رویکردهای خاص (مفاهیم ایدئولوژیک) در آثار کوتا پاکوفسکا. 61
- 62-8-1-4-4 وابستگی به زبان و فرهنگ بومی در عین نگاه جهانی در آثار کوتا پاکوفسکا 62
- 65-2-4-4 لئو لیونی 65
- 65-1-2-4-4 زیبایی بصری در آثار لئو لیونی 65
- 66-2-2-4-4 به تصویر کشیدن آثار خود تصویرگر در آثار لئو لیونی 66

68.....	4-4-2-3—تحلیل کسب تجربه فراوان در آثار لئو لیونی
68.....	4-4-2-4- تحلیل دستیابی به تکنیک شخصی در آثار لئو لیونی
70.....	4-4-2-5- انتخاب مخاطبین با گروه سنی خاص در آثار لئو لیونی
71.....	4-4-2-6- پیشرو بودن و سنت شکنی (آوانگارد بودن) در آثار لئو لیونی
72..	4-4-2-7- آموزش رویکردهای خاص (مفاهیم ایدئولوژیک) در آثار لئو لیونی
73.....	4-4-3-8- وابستگی به زبان و فرهنگ بومی در عین نگاه جهانی در آثار لئولیونی
77.....	4-4-3-3- گومی تارو
78.....	4-4-3-1- زیبایی بصری در آثار گومی تارو
80.....	4-4-3-2- به تصویر کشیدن آثار خود تصویرگر در آثار گومی تارو
81.....	4-4-3-3—تحلیل کسب تجربه فراوان در آثار گومی تارو
82.....	4-4-3-4- تحلیل دستیابی به تکنیک شخصی در آثار گومی تارو
83.....	4-4-3-5- انتخاب مخاطبین با گروه سنی خاص در آثار گومی تارو
84.....	4-4-3-6- پیشرو بودن و سنت شکنی (آوانگارد بودن) در آثار گومی تارو
85.....	4-4-3-7- آموزش رویکردهای خاص (مفاهیم ایدئولوژیک) در آثار گومی تارو
86.....	4-4-3-8- وابستگی به زبان و فرهنگ بومی در عین نگاه جهانی در آثار گومی تارو

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و گزارش کار عملی

90	نتیجه‌گیری 1-5
92	فهرست منابع
95	پیوست و ضمائم
95	1. کار عملی
101	2. پرسشنامه ارائه شده به هنرمندان تصویرگر
105	چکیده انگلیسی

فهرست تصاویر

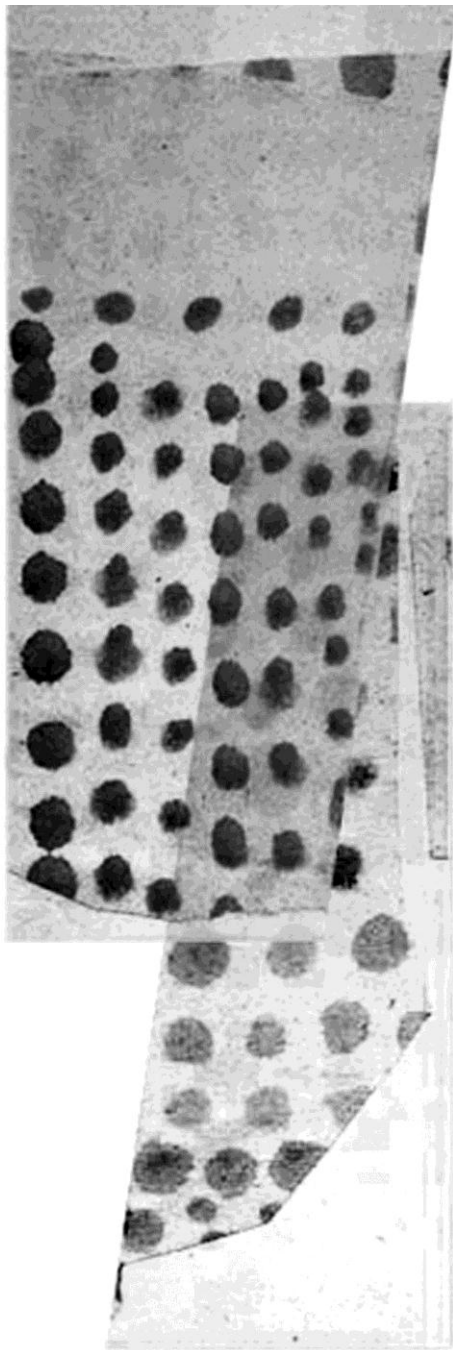
صفحه

عنوان

52	تصویر 1-4
52	تصویر 2-4
53	تصویر 3-4
53	تصویر 4-4
54	تصویر 5-4
54	تصویر 6-4
55	تصویر 7-4
56	تصویر 8-4
57	تصویر 9-4
57	تصویر 10-4
58	تصویر 11-4
59	تصویر 12-4
59	تصویر 13-4
60	تصویر 14-4
61	تصویر 15-4
62	تصویر 16-4

62	تصوير 17-4
63	تصوير 18-4
63	تصوير 19-4
63	تصوير 20-4
66	تصوير 21-4
67	تصوير 22-4
67	تصوير 23-4
68	تصوير 24-4
69	تصوير 25-4
69	تصوير 26-4
70	تصوير 27-4
70	تصوير 28-4
72	تصوير 29-4
73	تصوير 30-4
74	تصوير 31-4
75	تصوير 32-4
78	تصوير 33-4

صفحه	عنوان
78	تصوير 34-4
79	تصوير 35-4
79	تصوير 36-4
80	تصوير 37-4
80	تصوير 38-4
81	تصوير 39-4
82	تصوير 40-4
82	تصوير 41-4
83	تصوير 42-4
83	تصوير 43-4
84	تصوير 44-4
84	تصوير 45-4
85	تصوير 46-4
86	تصوير 47-4
87	تصوير 48-4
88	تصوير 49-4

فصل اول

مقدمه و کلیات

1-1- بیان مساله تحقیق:

در دنیای تصویرسازی همواره یکی از دغدغه‌های مهم، دست یافتن به راهی برای بالا بردن درک مخاطب از تصویر بوده است. در مباحثی که درباره متن و وابستگی تصویر به متن، در تحقیقات گذشته ارائه شده به تعریفی رایج از تصویرگران مؤلف بر می‌خوریم: "تصویرگرانی که متون نوشته خود را مصور می‌کنند." با وجود اینکه در این دسته از کتب رابطه عمیق‌تری میان تصویر و متن وجود داشته، تنها این یک مؤلفه برای نامیدن این گروه از تصویرگران، با عنوان "مؤلف" کافی نخواهد بود و اینجا با این مسئله روبرو خواهیم بود که اگر در صدد ارائه تعریفی جامع از تصویرگر مؤلف باشیم باید چه مؤلفه‌هایی را در وی جستجو کنیم؟

1-2- اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن:

مدت‌ها باور بر این بوده است که صرفاً تصویرگرانی که آثار مکتوب خود را مصور می‌کنند، تصویرگران مؤلف نامیده می‌شوند. حال اینکه با مقایسه ساده این تعریف با تعاریف که مؤلف بودن در بسیاری از هنرها از قبیل ادبیات و سینما و ... وجود دارد؛ چنین تعریفی برای یک تصویرگر مؤلف بسیار محدود خواهد بود. قطعاً ارائه تعریفی جامع از تصویرگر مؤلف بررسی چگونگی دستیابی آن‌ها به یک زبان بصری جهانی موجب رشد سطح آگاهی جامعه تصویرگری نسبت به اهمیت تصویر و تأثیر آن در ذهن و روان مخاطبان‌شان خواهد شد.

1-3- هدف‌های تحقیق:

- ارائه تعریفی جامع برای تصویرگر مؤلف

- بررسی چگونگی دستیابی تصویرگر مؤلف به زبان بصری و شخصی
- معرفی نمونه‌هایی برای تصویرگر مؤلف

1-4- سوالات یا فرضیه‌های تحقیق:

- تعریف دقیق و جامع مؤلف در تصویرسازی چه می‌تواند باشد؟
- تصویرگر مؤلف چگونه به زبان بصری و شخصی دست می‌یابد؟
- کدام تصویرگران می‌توانند مصداق تصویرگر مؤلف به شمار روند؟

1-5- روش تحقیق:

استدلال منطقی با استفاده از روش تحقیق دلفی و از ابزار کتابخانه‌ای همراه با مطالعه مقالات و مجلات، همچنین تحقیق میدانی و منابع اینترنتی استفاده شده است.

1-6- پیشینه تحقیق:

ضمن بررسی و مطالعات انجام شده در این تحقیق به کتاب و سند مکتوبی که به طور خاص به مفهوم مورد بررسی در این پژوهش پرداخته باشد، برخورد نشد. تنها تحقیقات انجام شده در این زمینه که در مواردی مشابه‌هایی در عنوان و مفاهیم وجود داشت می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تصویرسازی و مؤلف تصویرگر، حصاری، سارا، ارشد تصویرسازی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی، 1388
- بررسی جهان شخصی ده تصویرساز مؤلف، ضیغمی، عطیه، ارشد تصویرسازی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی، 1391

1-7- روش گردآوری اطلاعات:

در این تحقیق اطلاعات از طریق مطالعه‌ی کتب مرتبط و پژوهش‌های انجام شده، طراحی پرسشنامه، جمع‌آوری تصاویر کتب و گفتگو با هنرمندان تصویرگر، گردآوری شده‌اند.

1-8- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

با جمع‌بندی آراء متخصصان و استخراج مؤلفه‌هایی با فراوانی بیشتر، مؤلفه‌هایی برای تعریف تصویرگر مؤلف برگزیده شدند و تلاش شد با لحاظ کردن این شاخصه‌ها مبادرت به انجام کار عملی گردد.

1-9- منابع پژوهش:

- اکرمی، جمال‌الدین کودک و تصویر، نشر سروش، چاپ اول، تهران 1389
- باغبان‌زاده، لیلا، که‌وتا پاکوفسکا، مترجم بابک صالحیان، نشر گلباران مهر، چاپ اول، تهران 1383
- پاکباز، روئین، دایره‌المعارف هنر، نشر فرهنگ معاصر، چاپ پنجم، تهران 1385
- سالزبری، مارتین، تصویرگری کتاب کودک، مترجم شقایق قندهاری، نشر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول 1387
- ابراهیمی، نادر، مقدمه‌ای بر مصورسازی کتاب کودکان، انتشارات آگاه، چاپ اول، تهران 1367
- و.....

1-10- واژه‌های کلیدی:

تصویرسازی، تصویرگر مؤلف، زبان بصری، کوتا پاکوفسکا، گومی تارو، لئو لیونی

1-11- مقدمه

در طول تاریخ تصویر زندگی بشر را غنا بخشیده، انسان‌ها همیشه در پی آن بودند تا به واسطه تصاویر ناگفته‌های خود را بیان کنند. تصاویر، موجودات زنده‌ای که انعکاس طبیعت و تخیل‌اند و انسان، اشرف مخلوقات که خود می‌تواند خالق بی‌نظیر باشد و این دو در پیوندی تاریخی

هنرمندانی را ساخته‌اند که فراتر از زمان خود به خلق آثاری بی‌نظیر برای همه‌ی مردم جهان دست زده‌اند. اینان سردمداران انسانیت‌اند، بزرگان جهانی بهتر برای همه...
در هنرهای گوناگون واژه‌ی "مؤلف" را به این بزرگان نسبت داده‌اند. هنرمندانی که در حیطه هنری خود نقطه عطفی هستند و قابل ارجاع. کسانی که همواره با شجاعت، حرف‌های تازه‌ای برای گفتن داشته‌اند و جسورانه راهی نو برای بیان آن یافته‌اند.
و اما هنر تصویرسازی که شاید بکرترین، کهن‌ترین و اصیل‌ترین هنر در بیان افکار و عقاید باشد؛ کمی از این تعاریف به دور مانده است. در سال‌های اخیر کمتر به تعریفی جامع از مؤلف در تصویرسازی برمی‌خوریم؛ شاید توأم شدن نوشته و تصویر و جدا شدن نویسنده از تصویرگر و از طرفی ناشناخته بودن ویژگی‌های آثار این هنرمندان بزرگ و چگونگی دستیابی ایشان به زبان بصری و شخصی، این امر را دامن زده است. با این حال باید در نظر داشته باشیم که این تصاویرند که قدرت بی‌نهایتی در انتقال مفاهیم دارند و قطعاً می‌توانند مسیر جوامع را تغییر دهند، اگر درست، به موقع و مهم دیده شوند.